

Alegat §5.

Sprawozdanie komisyi administracyjnej

o petycyi Towarzystwa politechnicznego we Lwowie z dnia 8. Sierpnia 1878 Nr. $\frac{56}{S.}$ P. 8.

Wysoki Sejmie!

Towarzystwo politechniczne we Lwowie wniosło prośbę do Sejmu:

1.) O wezwanie c. k. Rządu do zaprowadzenia języka polskiego na kolejach państwowych w Galicyi i do poczynienia wszelkich kroków, jakie za właściwe uzna, ażeby także w urzędowaniu innych subwencyonowanych kolei krajowych zaprowadzono język polski.

2.) O zmianę statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej w tym kierunku, ażeby kaźdoczesny Rektor c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, miał w Sejmie krajowym głos wirylny.

3.) O wezwanie c. k. Rządu do zmiany §. 23 Ustawy przemysłowej z r. 1859.

4.) O przedstawienie c. k. Rządowi potrzeby zreorganizowania państwowej służby technicznej, według przeprowadzonego podziału nauk w szkołach politechnicznych, nakoniec

5.) O przedsięwzięcie odpowiednich potrzebom kultury krajowej środków, przez zreorganizowanie służby melioracyjnej i obsadzenie takowej dostatecznym personelem technicznym.

Uchwałą z dnia 13. Września b. r. przekazał Wysoki Sejm rzeczoną petycyę, a mianowicie część onej pierwszą o zaprowadzenia języka polskiego na galicyjskich kolejach żelaznych — komisyi administracyjnej — inne jej żądania przekazane zostały, częścią komisyi statutowej, częścią zaś komisyi kultury krajowej. Petycyja o zaprowadzenie języka polskiego na galicyjskich kolejach żelaznych, poparta jest licznemi petycyami z kraju — przyłączyły się do niej Wydziały rad powiatowych w Kałuszu, Tłumaczu, Żydaczowie, Nadwórnie, Jaśle, Brzozowie, Chrzanowie, Bochni, Rohatynie; Rady gminne miasta Stryja, Śniatyna, Leżajska, Mikuliczyna, Wadowic, Ciężkowic, Dobromila, Brzozowa, Brzeżan, Przeworska, Pilzna, Rzeszowa, Komarna, Wieliczki, Nowego Sącza, Oświęcima; Instytucye kredytowe, jak c. k. uprzyw. galic. Zakład kredytowy włościański, galic. Zakład zastawniczy - kredytowy, Stowarzyszenia zarejestrowane z wzajemną poręką, dalej Profesorowie szkoły politechnicznej, Towarzystwo przemysłowe we Lwowie, liczni mieszkańcy Niżniowa, Kałusza, Komarna i t. d.

Zastanawiając się nad tak licznemi, komisyi do sprawozdania przekazanemi petycyami w jednym i tym samym przedmiocie, komisyja administracyjna, musiała przyjść do przekonania, że zarządy galicyjskich kolei żelaznych, nie umiały znać uszanować należycie narodowych uczuć krajn, jeżeli tak mnogie, tak poważne z całego niemal kraju odzywają się przeciw temu głosy.

Nie da się zaprzeczyć, że koleje żelazne służąc głównie do ułatwienia ruchu handlowego między kolejami rzecz można świata, jako środki komunikacyjne, mają cechę instytucji kosmopolitycznej. Kapitały zaś, jakich do założenia i stałego ruchu potrzebują, nadają im cechę przedsiębiorstwa prywatnej natury; wszakże mimo to nikt przeczyć nie zdoła, że koleje żelazne w tym lub owym kraju istniejące i z niego dla siebie żywotne czerpiące korzyści, nabywają przez to charakteru publicznego, i stają się tym samym instytucją krajową, która jeśli w kraju spełnić ma zadanie, winna stosować się do potrzeb i słusznych żądań kraju.

Jednym z najsluszniejszych żądań kraju jest utrzymanie języka ojczystego, języka polskiego w tej rozciągłości, jaka mu się ze względu na nieprzedawnione prawa historycznej indywidualności naszej niezaprzeczenie należy; a łączy się z niem oraz ta gorąca potrzeba, by młodzież nasza, która z woli monarchicznej, ogólne i zawodowe swe wykształcenie otrzymuje w języku polskim, ułatwiony miała przystęp do tej zawodowej pracy, w której ustalonym chce mieć przyszły przebieg życia.

Po zaprowadzeniu języka polskiego w szkole i w urzędzie, słuszna, co więcej interesem, a tem samem i obowiązkiem jest każdej instytucji krajowej, ażeby w urzędowaniu swoim w kraju używała języka polskiego

Wysoki Sejm przestrzegał zawsze i wszędzie, by język ojczysty, najdroższy skarb nasz, nie doznawał upośledzenia; Komisya administracyjna wnosi zatem:

„Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem, wzywa c. k. Rząd do poczynienia odpowiednich kroków, ażeby Zarządy galicyjskich kolei żelaznych używały w urzędowaniu w kraju języka polskiego.

Uchwała ta załatwi jednocześnie przekazane komisji administracyjnej petycje, dotyczące się tego samego przedmiotu do l. 54, 77, 132, 134, 139, 152, 153, 154, 155, 205, 206, 207, 208, 209, 216, 232, 237, 246, 261, 274, 302, 304, 339, 362.

We Lwowie dnia 28. Września 1878.

Grocholski m. p.

Przewodniczący.

Marceli Madeyski m. p.

Sprawozdawca.

A.

Ustawa

z dnia dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 3 Statutu krajowego z 26. Lutego 1861.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 3 statutu krajowego z dnia 20. lutego 1861 i Ustawy z 20. Września 1866, zawierającej dodatek do §. 3. Statutu krajowego (Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 22) znoszą się.

§. 3. Statutu krajowego ma brzmieć jak następuje:

Sejm krajowy składa się z 156 członków mianowicie:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego a względnie aż do jego instalacyi z gr. kat. sufragana lwowskiego; w razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej, administrator dyecezyi jest członkiem Sejmu krajowego;

b) z rektorów uniwersytetów krakowskiego i lwowskiego;

c) ze 146 posłów a to:

- I. z 44 posłów z klasy wielkich posiadaczy gruntowych;
- II. z 28 posłów miast w ustawie wyborczej wymienionych i izb handlowych i przemysłowych;
- III. z 74 posłów reszty gmin królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem;

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

.A.

Ustatwa

o zmianach w ustawie o wydziale krajowym z dnia 15 sierpnia 1901 r.

Wydział Krajowy, z siedzibą w Warszawie, składa się z następujących członków:

1. Prezydent Rzeczypospolitej, z urzędu.

2. Wiceprezydent Rzeczypospolitej, z urzędu.

3. Członkowie wydziału, powoływani przez Sejm.

Wydział Krajowy ma prawo inicjatywy ustawodawczej i prawo weto.

Wydział Krajowy może być powołany do rozstrzygnięcia sporów między organami państwa.

Wydział Krajowy jest organem wykonawczym i kontrolnym.

Wydział Krajowy składa się z 15 członków.

Wydział Krajowy jest odpowiedzialny przed Sejmem.

B.

Ustawa

z dnia _____ dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem księstwem Krakowskiem zmieniająca § 3 krajowej
ordynacyi wyborczej z dnia 26 Lutego 1861.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Postanowienia §. 3 sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26 lutego 1861 znoszą się w ich obecnej osnowie, i mają brzmieć jak następuje :

§. 3

Lwów wybiera siedmiu, Kraków pięciu posłów a każde z innych w §. 2 wymienionych miast po jednym.

Wszyscy do wyboru uprawnieni każdego miasta tworzą jedno ciało wyboreze.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

B.

Ustawa

Ustawa z dnia 20 czerwca 1934 r. o zmianie ustawy o
organizacji i funkcjonowaniu sądownictwa państwowego
z dnia 20 czerwca 1934 r.

Art. 1. W ustawie z dnia 20 czerwca 1934 r. o
organizacji i funkcjonowaniu sądownictwa państwowego
z dnia 20 czerwca 1934 r. w art. 10 pkt 2
słowa "sędziów" zastąpić słowami "sędziów i sędziów
funkcyjnych".

Art. 2. W ustawie z dnia 20 czerwca 1934 r. o
organizacji i funkcjonowaniu sądownictwa państwowego
z dnia 20 czerwca 1934 r. w art. 11 pkt 2
słowa "sędziów" zastąpić słowami "sędziów i sędziów
funkcyjnych".

Art. 3. W ustawie z dnia 20 czerwca 1934 r. o
organizacji i funkcjonowaniu sądownictwa państwowego
z dnia 20 czerwca 1934 r. w art. 12 pkt 2
słowa "sędziów" zastąpić słowami "sędziów i sędziów
funkcyjnych".

Art. 4. W ustawie z dnia 20 czerwca 1934 r. o
organizacji i funkcjonowaniu sądownictwa państwowego
z dnia 20 czerwca 1934 r. w art. 13 pkt 2
słowa "sędziów" zastąpić słowami "sędziów i sędziów
funkcyjnych".

C.

Ustawa

z dnia dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem, zawierająca dodatek do §. 3 statutu krajowego z 26 Lutego 1861 o powołaniu prezesa krakowskiej c. k. Akademii umiejętności w skład Sejmu krajowego.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Oprócz osób poszczególnionych w §. 3 statutu krajowego z dnia 26 lutego 1861, jest członkiem Sejmu także Prezes krakowskiej c. k. Akademii umiejętności.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

C.

Ustawa

z dnia 15 października 1920 r. o zmianie ustawy o wyborach powszechnych do Sejmu i do Rady Państwa z 1920 r. z późn. zmianami

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1. W ustawie o wyborach powszechnych do Sejmu i do Rady Państwa z 1920 r. z późn. zmianami, w art. 10, § 1, pkt 2, po słowach "i do Rady Państwa" dodać: "i do Rady Państwa z 1920 r. z późn. zmianami".

Art. 2. W ustawie o wyborach powszechnych do Sejmu i do Rady Państwa z 1920 r. z późn. zmianami, w art. 10, § 1, pkt 2, po słowach "i do Rady Państwa" dodać: "i do Rady Państwa z 1920 r. z późn. zmianami".

D.

Ustawa

z dnia dla królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem, zawierająca dodatek
do §. 3 statutu krajowego z 26 Lutego 1861, o powołaniu
Rektora Lwowskiej c. k. szkoły politechnicznej w skład Sejmu
krajowego.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem
Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Oprócz osób poszczególnionych w §. 3 sta-
tutu krajowego z dnia 26 lutego 1861, jest członkiem
Sejmu także Rektor Lwowskiej c. k. szkoły politech-
nicznej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministro-
wi spraw wewnętrznych.

